

PLA DIRECTOR DE SOLIDARITAT I COOPERACIÓ AL DESENVOLUPAMENT

**Ajuntament
de Mataró**

PROPOSTA DE PLA DIRECTOR DE SOLIDARITAT I COOPERACIÓ AL DESENVOLUPAMENT DE MATARÓ 2013-2016

ÍNDEX

EXPOSICIÓ DE MOTIUS.....	4 - 6
1.- PRESENTACIÓ.....	7 - 12
1.1 Context general	
1.2 La cooperació local	
1.3 L'eficàcia de l'ajut	
1.4 Els objectius de desenvolupament del mil·lenni (ODM)	
2.- OBJECTIUS.....	13 - 18
2.1 Principis	
2.2 Objectius del Pla d'actuació municipal	
2.2.1 Objectius estratègics	
2.2.2 Objectius específics	
2.2.3 Objectius transversals	
2.3 Abast i vigència del Pla	
2.4 Marc pressupostari	
2.5 Assignació i prioritització dels recursos	
2.5.1 Prioritats pel que fa a modalitats	
2.5.2 Prioritats geogràfiques	
2.5.3 Prioritats temàtiques	
3.- MODALITATS I EIXOS ESTRATÈGICS.....	19 - 24
3.1 PEL QUE FA A LES MODALITATS	
3.1.1 Projectes de cooperació internacional al desenvolupament	
3.1.1.1 Projectes promoguts per entitats o xarxes i grups de treball	
3.1.1.2 Codesenvolupament	
3.1.1.3 Cooperació concertada (ajuntament, universitat, ...)	
3.1.2 Projectes d'educació pel desenvolupament (EpD)	
3.1.2.1 Comerç just, consum responsable i banca ètica	
3.1.2.2 Campanyes de sensibilització	
3.1.2.3 Enfortiment de capacitats	
3.1.3 Emergències	
3.2 PEL QUE FA ALS MECANISMES DE GESTIÓ	
3.2.1.- Finançament de projectes de cooperació i educació al desenvolupament	
3.2.2.- La concertació d'actors:	
3.2.2.1 La concertació propiciant la implicació de nous actors: la universitat, els joves, la nova ciutadania	

- 3.2.2.2 Cooperació en governabilitat i cooperació tècnica municipal
- 3.2.2.3 Foment de la transversalització per a la coherència de polítiques

4.- EIXOS OPERATIUS..... 25 - 30

- 4.1. Concreció en plans anuals i recursos
- 4.2. Mecanismes de participació com a política pública (Consell)
- 4.3. Promoció de la participació coordinada amb altres institucions i el treball en xarxa (Fons Català, Diputació de Barcelona,...)
- 4.4 Enfortiment de mecanismes de participació del conjunt de la ciutadania i foment de la implicació de nous actors
 - 4.4.1. Infants i joves
 - 4.4.2 Nova ciutadania
- 4.5 Mecanismes de seguiment i avaluació, formació i rendició de comptes
 - 4.5.1. Indicadors quantitius i qualitius que permetin millorar la qualitat.
 - 4.5.2. Avaluacions que detectin lliçons apreses que s'incorporin als processos de formació
 - 4.5.3. Rendició de comptes a la ciutadania que permeti visualitzar impactes
 - 4.5.4. Importància de la formació continuada
 - 4.5.5. Inclusió d'indicadors d'avaluació del Pla director 2013-2016

5.- PROMOCIÓ DE LA PARTICIPACIÓ, DIFUSIÓ I PROJECCIÓ EXTERIOR DE LA CIUTAT..... 31 - 33

- 5.1. Pla de comunicació
- 5.2. Difusió de les iniciatives que s'impulsen i foment de la participació
- 5.3. Rendició de comptes i presentació qualitativa i quantitativa dels impactes assolits
- 5.4. Difusió de les causes dels desequilibris Nord/Sud i tasca de promoure la consciència crítica, el foment dels drets humans i la pau
- 5.5. Projecció exterior de la ciutat

6.- ANNEXOS

- 6.1. ANNEX 1 Power point 1. ANÀLISI DEL PLA DIRECTOR 2006**
- 6.2. ANNEX 2 Power point 2. ANÀLISI DE CONTEXT I REPTES DE FUTUR**

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

La cooperació internacional a Catalunya ha estat producte de l'esforç de la societat civil catalana, de les ONG, universitats, sindicats, col·legis professionals i altres institucions i col·lectius que durant dècades han fet visible la lluita contra la pobresa i la violència, a favor de la solidaritat, els drets humans i la justícia al món. Un esforç i un compromís que recull també el nostre actual Estatut d'Autonomia explicitant, al seu preàmbul, **el ferm compromís de Catalunya amb tots els pobles “per construir un ordre mundial pacífic i just”**.

En molts casos les iniciatives en aquest sentit han sorgit des de la pròpia ciutadania i es fa per raons de justícia. No es tracta d'aportar allò que ens sobra, sinó que és una política pública responsable, de redistribució internacional de la riquesa, per exigir un model de desenvolupament garant dels drets humans, la pau i la sostenibilitat de tots els pobles, els homes i les dones de totes les condicions i edats.

Per això a partir de les demandes ciutadanes de compliment del compromís de les Nacions Unides de destinar el 0,7% del pressupost, s'ha impulsat també consells de cooperació i solidaritat per tal de promoure una cooperació participativa i compromesa.

La cooperació municipal catalana ha estat el primer nivell de l'administració que **es va implicar a promoure iniciatives de cooperació al desenvolupament. I això s'ha fet per tal de contribuir activament a impulsar el desenvolupament local d'altres pobles del Sud, tot fomentant una cooperació horitzontal que, alhora, permetés denunciar les causes estructurals de la pobresa.**

La importància del desenvolupament local i de l'enfortiment de capacitat per gestionar-la ha estat reconeguda en els darrers anys per les grans agències. Tenen efectes molt directes per millorar la vida de la població. A més queden recollits com a recomanacions en els principals documents de referència sorgits dels Fòrums d'Alt nivell sobre com millorar l'Eficàcia de l'Ajuda, com són la Declaració de París (2005), el programa d'Acció d'Accra (2008) i el Partenariat de Bussan (2011).

A Catalunya, aquesta sensibilitat en l'acció exterior sorgeix des d'un inici perquè els nostres municipis han hagut d'afrontar grans reptes per superar el desgavell urbanístic, social i polític dels 40 anys de dictadura. En poc temps, han hagut de repensar i planificar de zero el desenvolupament dels municipis per donar resposta a les necessitats, als serveis i en definitiva als drets de la ciutadania. Aquest esforç ha generat també voluntat de transferir aquesta experiència i suport a la gestió local democràtica, a altres pobles que treballen per millorar les condicions de vida i per promoure plans de desenvolupament i millores en la governabilitat. **Molts dels nostres ajuntaments i altres institucions locals** formen part de xarxes de municipis per la cooperació i xarxes de municipis per la pau, i **han contribuït en processos d'observació electoral per ser testimonis i suport per la transparència democràtica en processos postconflicte.**

A partir de les demandes ciutadanes de compliment del compromís de les Nacions Unides de destinar el 0'7% del pressupost, s' han impulsat també consells de cooperació i solidaritat per tal de promoure una cooperació participativa.

Alhora, molts municipis tenen iniciatives de cooperació al desenvolupament o d'educació al desenvolupament i aquest fet ha generat dinàmiques locals molt actives en formes diverses: agermanaments i cooperació, iniciatives de codesenvolupament, projectes, campanyes, caravanes, brigades, iniciatives de comerç just i propostes diverses en solidaritat amb el Sud, per això **podem dir que les iniciatives solidàries tenen una forta presència territorial a molts indrets de Catalunya.**

Aquest és el cas de la ciutat de Mataró, on des de 1987 s'inicia el compromís de promoure polítiques públiques de cooperació al desenvolupament, drets humans i pau assumint la corresponsabilitat de contribuir des de l'àmbit local a construir un món més just i solidari.

UN PLA DIRECTOR QUE SORGEIX D'UN PROCÉS PARTICIPATIU

En un món globalitzat com el nostre, els canvis sorgits en el context internacional comporten canvis en l'àmbit local i viceversa. Per això després d'analitzar la tasca de cooperació internacional i d'educació al desenvolupament impulsada des de Mataró en els darrers anys, i també fruit de l'anàlisi del context canviant tant a nivell internacional com al nostre país, s'ha promogut un procés de reflexió per identificar com es pot millorar la cooperació mataronina i per tal que respongui a les noves necessitats i als nous reptes que actualment tenim plantejades.

Som plenament conscients que la crisi econòmica i financera internacional afecta tots els àmbits de la nostra societat, i som sensibles a l'impacte de la crisi al conjunt de la ciutat i en tots i cadascun dels barris. L'agreujament de la crisi al Nord empobreix doblement el Sud i té efectes negatius a nivell global de precarització de drets social que creïem consolidats. Per això proposem de fer els màxims esforços per explicar millor les causes de la injustícia i la pobresa. Constatem que la pobresa i la marginació no són producte de la pobresa de recursos sinó de la falta d'oportunitats per accedir-hi, per fer-ne ús i per gestionar-los equitativament i sostenible.

Per això, considerem que cal treballar per enfortir els vincles de la cooperació local amb l'agenda internacional i es posa l'èmfasi en el desenvolupament i en la necessitat de donar suport a processos de concertació territorial local on es pot visualitzar, com també des de l'àmbit local es pot contribuir a generar canvis globals.

En aquest sentit, coherents amb l'acord del Ple de 8 de setembre de 2005 en què s'aprovava per unanimitat l'adhesió de l'Ajuntament de Mataró a la Declaració dels Governos Locals pels Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni aprovat per l'Assemblea General de Nacions Unides, es vol que aquest nou **Pla Director de Solidaritat i Cooperació al Desenvolupament de Mataró (2013-2016)** promogui en les seves línies d'actuació **els Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni**. El Pla Director (2013-2016). La present suposa un pas endavant com a proposta de planificació perquè es fixa, per primera vegada, objectius específics i estratègies concrets per contribuir a millorar l'eficàcia de l'ajuda que podrà ser avaluada al final del període.

Aquest procés de reflexió ha estat construït de forma participativa en diverses entrevistes i en dues jornades de reflexió impulsades **pel Servei de Projectes Transversals, Participació i Ciutadania de l'Àrea de Participació i Serveis a les Persones de l'Ajuntament de Mataró** comptant amb l'assessorament d'AVALEM i en què han participat activament el **Consell Municipal de Solidaritat Cooperació i Convivència** presidit pel regidor delegat de Participació, Ciutadania i Convivència, Política Lingüística, Cultura i Relacions Institucionals i **integrat pels diferents Grups Municipals:** Grup Municipal de CiU, Grup Municipal del PSC, Grup Municipal del PPC, Grup Municipal d'ICV-EUiA i **per les entitats ciutadanes:** Fundació Privada Pau i Solidaritat, Haribala-Assoc. per al Desenvolupament del Tercer Món, Intermón Oxfam Mataró, Col·lectiu de teatre EPMA de Mataró, Assoc. d'Amics del Bisbe Joan Godayol, Creu Roja, Assoc. Amics de l'Escola Pia al Senegal, Assoc. d'Amics de la República Dominicana, Coral Primavera per la Pau, Fundació Grup Tercer Món-Mataró, Assoc. d'Ajut Social i Cultural al Senegal Sandaga, Solidaritat Sahrauí de Mataró, Assoc. Humanitària Alivia por la Dignidad y la Vida, Grup de Cooperació Internacional de la Fundació Maresme, Ouidiodial, Assoc. Club Jama Kafo, Fundació Vicente Ferrer, Fundació Campaner, VOLS-Voluntariat Solidari Salesians Mataró, Moviment Educatiu del Maresme (MEM), Escola per la Pau amb el Sàhara, Assoc. Planeta, Assoc. Jaume Pineda, Centre de Normalització Lingüística del Maresme, Salesians Sant Jordi, Ñodema Kafo (Ayuda Mutual), Assoc. Cultural Llibre Viu, Assoc. Infantil i Juvenil Casal Xerinola, Assoc. de mediadors interculturals del Maresme Vine amb mi, Assoc. Cultural Musulmana Al Ouahda, Assoc. Cultural dels Pobles de Lamoi Diabougou i Misera de Gàmbia a Mataró, Centro Cultural R. Casal del Barri de Cerdanyola de Mataró, Unió General de Treballadors –Maresme (UGT), Càritas Interparroquial Mataró, Òmnium Cultural-Seu territorial Mataró-Maresme, Assoc. Kombo Kafo, Assoc. de Veïns de Rocafonda-L'Esperança-Ciutat Jardí, Assoc. Veïns i Veïnes del Pati de Can Marchal, Unió de Botiguers de Mataró, Assoc. de Ayuda Maternidad de la Comunidad Rural de Sansamba i el Centre Persones Sordes del Maresme a Mataró.

Considerem que amb aquesta proposta de PLA DIRECTOR DE SOLIDARITAT I COOPERACIÓ AL DESENVOLUPAMENT DE MATARÓ, renovem el compromís de treballar per mantenir i ampliar la política pública de cooperació municipal catalana per tal de ser coherents amb la voluntat solidària del nostre municipi, àmpliament expressada.

1.- PRESENTACIÓ

1.1. CONTEXT GENERAL

Acabar amb la pobresa i les desigualtats és un objectiu que globalment cal aconseguir i des de Catalunya hem de contribuir-hi.

És per tot això que podem afirmar que és ben palès el compromís de la societat catalana amb la solidaritat Nord/Sud i que aquesta voluntat ha donat lloc a un teixit social solidari actiu, compromès i que en aquest moment continua treballant contra corrent perquè la cooperació catalana, en el seu conjunt, continuï sent un referent internacional pel seu dinamisme i compromís de treballar pel desenvolupament, la pau, els drets humans i pels drets col·lectius dels pobles, i alhora una veu decidida a denunciar les causes profundes de la injustícia i la pobresa.

Posteriorment el, 2001, ens dotarem per unanimitat des del Parlament de Catalunya d'una **Llei Catalana de Cooperació al Desenvolupament**, que generà que des del 2003 es disposés d'una Agència Catalana de Cooperació -emanada de la llei-, fruit de la sensibilitat social i política i a demanda de la societat catalana.

Val a dir que Mataró és un dels municipis catalans que té una més dilatada trajectòria de promoure iniciatives locals de desenvolupament amb els pobles del Sud.

1.2. LA COOPERACIÓ LOCAL

En els darrers 30 anys, els municipis han desenvolupat una tasca importantíssima, en un context canviant, per fer del municipi un espai de convivència i construcció de ciutadania, assumint competències en cooperació al desenvolupament, immigració, equitat, joventut... Per això afirmem que treballar des de l'àmbit local per construir un món més just i solidari no és només un compromís ètic ineludible, alhora és una necessitat actual, perquè avui els municipis ja no són espais aïllats sinó que el món està interrelacionat i els esforços locals tenen repercussió a escala global i viceversa. En aquest sentit, ens reafirmem en la necessitat de continuar treballant des de la cooperació municipal al desenvolupament dels pobles del Sud.

Concretament l'Ajuntament de Mataró per acord de Ple del 12 de març de 1987, decideix fer-se soci del Fons Català de Cooperació al Desenvolupament per participar a fer efectiva la decisió de contribuir des del món local per treballar en un món més just i solidari. L'Ajuntament de Mataró va ser un dels primers municipis de Catalunya que va assolir el 1997 el 0'7% dels ingressos propis a cooperació i va assolir l'1% el 2003.

En fer balanç dels resultats de la implementació del primer **Pla Director de Solidaritat i Cooperació al Desenvolupament de Mataró** elaborat el 2006, podem veure que ha contribuït molt positivament a concentrar la tasca en un 82,5% en les àrees geogràfiques prioritàries i al fet de donar estabilitat, perquè ha permès aplicar els recursos de forma continuada contribuint a l'acompanyament de processos de desenvolupament amb les mateixes organitzacions mataronines, i les respectives contraparts donant lloc a la continuïtat de processos element imprescindibles per assolir impactes perdurables.

En aquest sentit la **política pública de cooperació al desenvolupament i solidaritat a Mataró té una trajectòria de 25 anys** i el **Pla Director de Solidaritat i Cooperació al Desenvolupament 2006** podem afirmar que al llarg dels anys ha permès enfortir-la i generar avenços ben palpables:

1.- S'ha contribuït a generar un vincle de cooperació exterior des de la ciutat de Mataró per promoure el desenvolupament de diferents municipis de països del Sud.

2. La ciutadania mataronina organitzada en diverses entitats solidàries ha promogut i impulsat aquests vincles de solidaritat, alhora que l'ha donat a conèixer també a Mataró i ha canalitzat recursos aportats per la ciutat tant des dels pressupostos públics com els obtinguts en iniciatives solidàries d'aportació directa.

3.- Per l'acció continuada en diversos exercicis s'han pogut cloure projectes que generen millores en la qualitat de vida de les poblacions on es focalitza aquesta ajuda.

4.- Anualment es duu a terme una iniciativa conjunta la Nit de la Solidaritat on es dona compte de totes les iniciatives impulsades i d'informació directa de quins són els resultats obtinguts en cada projecte. **S'informa periòdicament a través dels mitjans de comunicació locals**, molt especialment a la ràdio i a través del web municipal.

5.- El treball de continuïtat amb les contraparts comporta també un enfortiment dels processos que és un benefici que va més enllà del mateix projecte i afavoreix la seva continuïtat.

6.- Mataró disposa d'un Consell Municipal de Cooperació i Solidaritat Internacional des de 1996 actiu i dinàmic que canalitza la participació de representants del teixit social solidari local. Amb l'aprovació del nou reglament de participació el 22 d'abril del 2013 es va constituir el nou **Consell Municipal de Solidaritat, Cooperació i Convivència.**

ACORDS I COMPROMISOS EXPRESSIÓ DE LA VOLUNTAT POLÍTICA

Al llarg dels anys l'Ajuntament pren diversos acords que reafirmen la voluntat del Consistori de promoure iniciatives de pau, drets humans i desenvolupament com són:

- Acord per ser soci protector de l'Associació de les Nacions Unides. Comissió de Govern en data 5 de setembre de 1994.
- L'any 1996 Mataró s'adhereix a la Carta Aalborg. L'any 1998 s'elabora l'Agenda 21 de Mataró.
- Subscripció del "Compromís de Barcelona. Compromís de les ciutats pels Drets Humans". Ple de 13 de maig de 1999.
- Adhesió a la "Xarxa de Pobles i Ciutat pels Drets Humans". Ple de data de 3 de febrer de 2005.
- Adhesió a la declaració dels Governos Locals pels Objectius del Mil·lenni de les Nacions Unides. Ple del 8 de setembre de 2005.
- Adhesió a la Xarxa d'Alcaldes per la Pau. Ple de data 2 de desembre de 2005.
- Declaració institucional amb motiu de la celebració del Dia del Cooperant que es va aprovar en el ple municipal el 13 de setembre de 2007.

Pel que fa al consum responsable i la banca ètica, l'Ajuntament de Mataró és una de les primeres institucions públiques que **té obert un compte a la banca ètica** concretament des del 2007 es fa efectiu amb **TriodosBank**. Posteriorment, el 25 de novembre de 2008 s'adhereix al projecte **Cafè Ciutat** i participa a la **Xarxa de Compra Pública Ètica**. Aquests són molt bons precedents perquè comporten exemples concrets de transversalitat de les polítiques públiques i contribueix perquè el balanç del compliment del Pla Director del 2006 sigui satisfactori també en aquest aspecte.

En aquest moments tot i que el percentatge del pressupost dedicat a la cooperació ha baixat, i ja no arriba al 0'7%, en la reunió del Consell de Cooperació del 7 de novembre de 2011 es va acordar d'incloure al **Pla de Mandat 2013-2015 el compromís de treballar per recuperar, quan la situació econòmica ho permeti, l'1%** com a aportació de l'Ajuntament a la Cooperació i Solidaritat Internacional amb el que expressa la voluntat de generar alternatives que contribueixin a transformar la greu situació que viuen milions de persones als països del Sud.

Alhora, som plenament conscients que amplis sectors de la nostra societat estan rebent també els efectes d'aquesta crisi injusta, i amb la mateixa força demanem a tots els poders públics que es faci el màxim esforç per combatre les situacions de pobresa que generen exclusió social i per impulsar condicions de vida dignes per a tothom.

El **Pla Director 2013-2016** suposa el segon pla director de cooperació aprovat per l'Ajuntament de Mataró i vol apostar per promoure una cooperació compromesa i participativa. Amb aquest pla, renovem el compromís de treballar, des del municipi, per mantenir i ampliar la política pública local de cooperació, pau i drets humans per tal de continuar sent coherents amb la voluntat solidària del nostre país, àmpliament expressada.

1.3. L'EFICÀCIA DE L'AJUT

En l'àmbit internacional, i en resposta als resultats decebedors de l'experiència dels darrers anys en termes de reducció de la pobresa i generació de benestar, diversos pronunciaments per una cooperació al desenvolupament eficaç han proposat nous reptes que contribueixen a generar un més gran impacte. Així, la denominada "Declaració de París" l'any 2005 es va constituir com un full de ruta per incrementar l'eficàcia de les accions de l'Ajut Oficial al Desenvolupament (AOD) promovent una nova arquitectura de l'ajut basada en la reconstrucció de les relacions entre els països donants i els receptors (ara denominats socis) en un context d'igualtat i trencant la jerarquia preexistent.

Malgrat el compromís que representà **l'agenda de la Declaració de París** pel que fa a la millora de la gestió i canalització de les partides d'AOD, no és fins al 2008, amb el denominat **Programa d'Acció Accra**, on s'inclou i es reconeix el paper de nous actors del desenvolupament com ara la societat civil, els parlaments i els governs municipals i regionals en els processos de desenvolupament.

Posteriorment, el **Partenariat de Busan l'any 2011** va representar un gir de l'enfocament de l'eficàcia de l'ajut cap a l'eficàcia del desenvolupament, tot i incloent no només l'AOD sinó la cooperació oficial i no oficial i altres recursos i eines destinades al desenvolupament.

En el cas de la cooperació catalana, anys després de la **Declaració de París (2005)**, i en coherència amb la Llei de cooperació catalana, el **Pla Director de Cooperació al Desenvolupament 2011-2014** (aprobat pel Parlament de Catalunya juliol 2010) va adoptar les recomanacions sobre l'eficàcia de l'ajut i va establir els principis d'apropiació, d'alineació i d'harmonització com eixos de la política pública de cooperació per al desenvolupament.

En aquest marc, la cooperació local i descentralitzada ha sabut identificar i participar oportunament en la millora de l'aplicació dels principis que articulen l'eficàcia de l'ajut. Un compromís constant de promoure el desenvolupament local, tot orientant-se a combatre les causes estructurals de la pobresa i promoure un desenvolupament socialment inclusiu i ambientalment sostenible.

1.4. ELS OBJECTIUS DE DESENVOLUPAMENT DEL MIL·LENNI (ODM)

L'aprovació de l'anomenada Declaració del Mil·lenni, iniciativa llançada per les Nacions Unides l'any 2000, es concretava en l'assoliment de vuit objectius (objectius de desenvolupament del mil·lenni –ODM–), i ha suposat reactivar el compromís de la comunitat internacional en el combat a la pobresa i a promoure iniciatives focalitzades de desenvolupament.

Els vuit ODM, que abasten des de la reducció a la meitat de la pobresa extrema fins a la detenció de la propagació del VIH/SIDA i la consecució de l'ensenyament primari universal per a l'any 2025, suposa un compromís mundial sense precedents per lluitar contra l'extrema pobresa en les diferents dimensions i va concretar un pla d'acció basat en una combinació d'objectius i metes.

Quadre comparatiu de quines fites perseguïen els Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni per a l'any 2015 i la situació actual

OBJECTIUS	QUE PRETENEN?
ODM 1. Reduir a la meitat la pobresa extrema i la fam	Aquest objectiu pretén, entre altres coses: reduir a la meitat, entre 1990 i 2015, la proporció de persones que pateixen fam, la proporció de persones amb ingressos inferiors a un dòlar diari i aconseguir plena ocupació productiva i feina digna per a tothom.
ODM 2. Aconseguir l'ensenyament primari universal	Aquest objectiu vol aconseguir l'ensenyament primari universal: que tots els nens i les nenes de qualsevol territori puguin accedir a completar el cicle d'educació primària (aproximadament entre els 6 i 12 anys).
ODM 3. Equitat entre els gèneres i autonomia de la dona	Aquest objectiu pretén eliminar les desigualtats entre els gèneres en l'àmbit de l'ensenyament abans de finals de 2015.
ODM 4. Reduir la mortalitat infantil	Aquest objectiu pretén reduir (entre 1990 i 2015) a dues tercers parts la mortalitat dels nens i nenes menors de cinc anys,
ODM 5. Millorar la salut materna	Aquest objectiu pretén reduir (entre 1990 i 2015) a tres quartes parts la mortalitat materna,
ODM 6. Combatre el VIH/SIDA, la malària i altres malalties epidèmiques	Aquest objectiu pretén (entre 1990 i 2015) aturar i començar a reduir la propagació del VIH, de la SIDA, malària i altres malalties; així com aconseguir l'accés universal per al tractament del VIH i la SIDA a totes aquelles persones que el necessiten.
ODM 7. Garantir la sostenibilitat del medi ambient	Amb aquest objectiu es pretén incorporar els principis del desenvolupament sostenible a les polítiques i els programes nacionals, reduir la pèrdua de recursos del medi ambient, reduir i haver alentit considerablement la pèrdua de diversitat biològica, reduir a la meitat (per al 2015) la proporció de persones sense accés sostenible a aigua potable i a serveis bàsics de sanejament, i millorar considerablement (per al 2020) la vida de com a mínim 100 milions d'habitants de barris marginals.
ODM 8. Una Aliança Mundial pel Desenvolupament	Amb aquest objectiu es pretén desenvolupar un sistema comercial i financer obert, basat en normes, previsible i no discriminatori; atendre les necessitats especials dels països empobrits; atendre les necessitats especials dels països en desenvolupament sense litoral i els petits estats insulars en desenvolupament; i encarar, de manera integral, els problemes del deute dels països en desenvolupament amb mesures nacionals i internacionals perquè el deute sigui sostenible a llarg termini.

Seguint aquest acord, els països donants es van comprometre l'any 2002 a la Conferència sobre Finançament pel Desenvolupament, a Monterrey (Mèxic), a augmentar els recursos que es destinaven a cooperació fins a arribar al 0,7% del seu PIB. Actualment però encara estem ben lluny del compliment d'aquest 0,7% i d'avançar a un ritme prou decidit que permeti ser optimistes respecte les previsions d'assolir els ODM el 2015.

El juny de 2012 se celebra la **Conferència de Nacions Unides sobre Desenvolupament Sostenible** coneguda com a cimera **Rio+20** on es va treballar temes específics com l'economia verda en el context del desenvolupament sostenible i l'eradicació de la pobresa i el marc institucional per al desenvolupament sostenible.

En aquest sentit, tenint present les conclusions i acords de tots aquests processos que en el camí cap a definir l'escenari cap al post 2015 ja s'ha començat a plantejar que hem d'avançar per visualitzar el desenvolupament en clau de sostenibilitat i per això, ja des d'ara, està avançant per fixar indicadors dels **Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS)**. Per això, per poder donar resposta de l'impacte del desenvolupament, cal fer un esforç per millorar la qualitat del procés a fi que siguin mesurables els resultats finalment assolibles.

2.- OBJECTIUS

2.1 PRINCIPIS

Aquest Pla Director municipal 2013-2016 per ser una iniciativa del municipi de Mataró vol ser coherent amb els principis del Pla Director de Cooperació al Desenvolupament (2011-2014) de la Generalitat de Catalunya i alhora amb la trajectòria anterior de l'antic pla local anterior aprovat el 2006.

- A. L'acceptació que **les protagonistes i les destinatàries** últimes de la política pública de cooperació per al desenvolupament **són les persones**.
- B. El **foment de la pau**, la justícia, la igualtat i l'equitat en les relacions entre persones, pobles, cultures, nacions i estats.
- C. La **promoció i la defensa** dels drets humans i de les llibertats fonamentals, indivisibles i interdependents.
- D. El **reconeixement del dret** dels pobles a la defensa i a la promoció de la cultura, la llengua i la identitat pròpies.
- E. La **defensa i la promoció** de les persones i els col·lectius més desfavorits o dels que pateixen discriminacions polítiques o econòmiques per raó de gènere, ètnia, cultura, religió, llengua, opció sexual o discapacitat.
- F. El **reconeixement dels drets** econòmics, laborals i socials, del treball, l'empresa i el bon govern com a fonaments d'un desenvolupament econòmic durador, equitatiu i sostenible que incideixi en la redistribució de la riquesa i la justícia social.
- G. Els principis de **col·laboració i de complementarietat** entre els poders públics i les iniciatives solidàries locals i de cooperació al desenvolupament de la societat civil catalana.
- H. Els principis de **transparència i d'informació** i de participació dels agents de cooperació en l'activitat pública en aquest àmbit.
- I. El principi de **planificació** de l'activitat pública.
- J. El principi de **transversalitat i coordinació** de tota l'activitat de l'Ajuntament en l'àmbit de la cooperació al desenvolupament.
- K. Els principis d'**eficàcia**, d'eficiència i de responsabilització en l'aplicació de les polítiques, els programes, els projectes i les actuacions en general, tant dels poders públics com dels agents de cooperació que utilitzin recursos públics amb finalitats de cooperació al desenvolupament.
- L. Els principis de **responsabilitat**, de participació i d'assumpció dels programes i els projectes per a les comunitats o els governs dels països en desenvolupament i de concertació amb els agents de cooperació d'aquests països.
- M. Els principis de **coordinació**, de col·laboració i de cooperació entre les administracions públiques, en el marc de les competències respectives, i també amb altres agències i organismes internacionals de solidaritat i de cooperació.
- N. El principi de **liberalitat** de les actuacions de cooperació que tinguin la consideració d'AOD.
- O. Els principis de **control**, de seguiment i d'avaluació de les actuacions de cooperació al desenvolupament.
- P. El principi de **coherència**.

2.2 OBJECTIUS DEL PLA D'ACTUACIÓ MUNICIPAL

2.2.1 Objectius estratègics

Per tal d'evitar la dispersió i concentrar la tasca a dur a terme ens focalitzarem en 6 grans objectius estratègics:

- Impulsar el **desenvolupament local i comunitari**
- Promoure en el nostre municipi **un model de societat més solidària**
- Afavorir la **promoció i defensa dels drets humans i laborals**, així com el foment de la cultura de la pau i la resolució pacífica dels conflictes
- Promoure el **comerç just, el consum responsable i la banca ètica**
- Enfortir capacitats per promoure el **codesenvolupament i el diàleg intercultural**.

2.2.2 Objectius específics

S'indiquen en cada apartat i caldrà concretar-los en resultats anualment, en el **Pla de treball anual**, en funció de la voluntat de prioritització fet que permetrà associar-ne indicadors de compliment.

2.2.3 Objectius transversals

Podem considerar tres objectius transversals:

- **Equitat entre les dones i els homes:** promoure l'equitat entre les dones i els homes mitjançant l'aplicació de la perspectiva de gènere a tots els àmbits de la política de cooperació per al desenvolupament del municipi.
- **Governança democràtica, drets humans i enfortiment del teixit social:** promoure el respecte integral i la consolidació dels drets humans, la governança democràtica i l'enfortiment del teixit social en el conjunt de l'acció de cooperació al desenvolupament del municipi.
- **Sostenibilitat del desenvolupament:** promoure la sostenibilitat del desenvolupament en la seva tripla dimensió (social, que inclou les dimensions cultural i política; ambiental, i econòmica), en tots els àmbits de la cooperació per al desenvolupament del municipi.

2.3 ABAST I VIGÈNCIA DEL PLA

El pla engloba l'actuació municipal en matèria de cooperació al desenvolupament, la pau i els drets humans a Mataró en el període 2013-2016.

2.4 MARC PRESSUPOSTARI

En aquest moments tot i que el percentatge del pressupost dedicat a la cooperació ha baixat, i ja no arriba al 0'7%, en la reunió del Consell de Cooperació del 7 de novembre de 2011 es va acordar d'incloure al **Pla de Mandat 2012-2015 el compromís de treballar per recuperar, quan la situació econòmica ho permeti, l'1%** com a aportació de l'Ajuntament a la cooperació i solidaritat internacional amb què expressa la voluntat de generar alternatives que contribueixin a transformar la greu situació que viuen milions de persones als països del Sud.

2.5 ASSIGNACIÓ I PRIORITZACIÓ DELS RECURSOS

Des de fa més de dues dècades Mataró duu a terme una política municipal en solidaritat i cooperació internacional. En aquest sentit, les nostres actuacions han contribuït a impulsar tant processos de desenvolupament als països del Sud, com a promoure la transformació social, política i econòmica del Nord, de manera que sigui possible superar les relacions actuals, basades en criteris econòmics, per fomentar unes polítiques basades en valors socials, ambientals i de pau.

És per aquest motiu que des de Mataró es dona la màxima prioritat a l'impuls d'iniciatives que sorgeixen o són promogudes pel teixit social mataroní a fi que fomenti la participació de la ciutadania mataronina en cooperació i solidaritat.

2.5.1 Prioritats pel que fa a modalitats

Pel que fa a la priorització dels recursos en línies general es vol mantenir la mateixa proporció que en l'execució dels plans anteriors però potser donant una més gran incidència a la tasca d'Educació pel Desenvolupament (EpD) i a les iniciatives conjuntes de sensibilització que s'aniran concretant cada any. També es vol promoure un major dinamisme elaborant els plans anuals que permeti major flexibilitat a focalitzar actuacions en funció de l'èmfasi acordat en cada Pla Anual.

Pel que fa a l'assignació de recursos, el punt de referència és el pressupost aprovat per l'Ajuntament cada any que serà la xifra de referència, de la qual es descomptaran les despeses fixes de l'àrea de cooperació. De la quantitat resultant, es farà la següent assignació respectant els següents intervals:

Aquests intervals poden ser:

- **Projectes cooperació internacional desenvolupament (70%)**
 - **Projectes promoguts per les entitats ciutadanes o a través de les xarxes i grups de treball promoguts pel Fons Català de Cooperació al Desenvolupament o la Diputació de Barcelona.**

- **Educació pel Desenvolupament (25%)**
 - **Difusió i promoció del Comerç Just i la Banca Ètica**
 - **Campanyes de sensibilització**
 - **Formació**
- **Emergències (màxim 5%)**

Anualment s'ajustaran els percentatges per tal que finalment el sumatori doni 100%. Les divergències que eventualment es donin seran ajustades pels serveis tècnics. Indicativament considerem que més que fer un import fix anual seria convenient el compliment d'un interval o forquilla per cada modalitat per tal que en un determinat exercici es pugui focalitzar una determinada actuació en funció de la prioritització del PLA ANUAL i que s'obtingui un valor equilibrat al llarg dels 4 anys.

2.5.2 Prioritats geogràfiques

Es prioritzaran els projectes segons aquests criteris:

1. Països i pobles que es corresponen a zones d'especial aflluència de persones immigrades a Mataró.
2. Evolució històrica i vincles ja establerts tant per l'Ajuntament com per les entitats de Mataró.

Algunes de les raons per les quals s'han inclòs aquestes àrees com a prioritàries són:

- **Mediterrània:**

És evident que Catalunya és una país plenament mediterrani i que, en conseqüència, ha d'estar interessat i implicat en el desenvolupament d'aquesta regió i a fer un seguiment de l'evolució sociopolítica, molt especialment pels canvis emergents que s'observen.

Sense renunciar a aquest interès per tot allò que passa a la Mediterrània, especialment en un període en què després de l'anomenada primavera àrab del 2011, sembla que el conjunt de la regió ha adquirit una major actualitat, tant per la proximitat com pels fluxos migratoris, provinents del Magrib, també posem atenció en altres pobles en procés d'autodeterminació, com són el poble sahrauí i Palestina.

Per tant, es contempla: **Marroc, el Poble Sahrauí i Palestina**

En aquest sentit en la vessant de sensibilització i EPD, és bo de fer un seguiment dels processos de construcció de la Mediterrània perquè es la nostra frontera Nord Sud més propera.

- **Amèrica Llatina**

Alguns països d'Amèrica Llatina són també àrees prioritària pels lligams concrets establerts des de fa molts anys amb entitats mataronines que han generat dinàmiques solidàries en algunes localitats o regions.

- **Àsia**

No és un continent que en general sigui d'actuació prioritària de la cooperació catalana, però hi ha dues entitats que des de fa temps treballen a dues regions col·laborant amb organitzacions compromeses de l'Índia un dels països on la pobresa afecta milions de persones amb severes condicions d'exclusió social.

- Àsia: **Índia**

- **Països originaris dels fluxos migratoris arribats en els darrers anys al Maresme**

L'impuls d'iniciatives de cooperació amb els països d'origen de la nova ciutadania ha impulsat la cooperació amb algunes regions africanes com són:

- Àfrica Subshariana: **Senegal, Gàmbia,**
- Mediterrània: **Marroc**

2.5.3 PRIORITATS TEMÀTIQUES

Pel que fa a les prioritats temàtiques seran:

1. Increment de la capacitat de desenvolupament econòmic sostenible.

Inclou aquells projectes destinats a millorar les capacitats productives de les comunitats receptores (microcrèdits, creació de cooperatives, millores agràries, adaptació al canvi climàtic...). Totes aquestes actuacions hauran de ser coherents amb els principis de desenvolupament sostenible i en el forment de la inclusió social.

2. Increment del capital humà.

Comprèn els projectes que afavoreixen que les persones guanyin autonomia i capacitat de fer front als seus reptes.

Són iniciatives en el camp de l'educació, de la formació, de la salut, dels drets humans o de la superació de situacions discriminatòries (per raons de sexe, ètnia, etc.).

3. Increment del capital social.

Abasta projectes orientats a promoure i enfortir les relacions internes de les comunitats, a afavorir les xarxes i la implicació de les persones en els afers socials o a estimular models de governança més pluralistes i més equitatius per afavorir els processos democràtics i participatius.

Objectius específics del capítol 2

OE.1. Promoure des de Mataró la cooperació per al desenvolupament els països i pobles prioritaris, i les actuacions d'Educació pel Desenvolupament (EpD).

OE.2. Focalitzar, concertar i millorar l'eficàcia de l'Ajut Oficial al Desenvolupament (AOD) als països i pobles prioritaris de la cooperació catalana.

OE.3. Millorar la contribució de la cooperació als països menys avançats (PMA) especialment de la Mediterrània i d'Amèrica Llatina.

OE.4. Continuar donant suport a països i pobles en situació de postconflicte bèl·lic, sotmesos a bloqueig o objecte de greus vulneracions dels drets humans.

OE.5. Promoure la concertació al Nord i al Sud amb els actors de la cooperació al desenvolupament en l'àmbit territorial, amb una atenció especial a enfortir el teixit social i fomentar processos de governança democràtica i participativa.

3.- MODALITATS I EIXOS ESTRATÈGICS

Pel que fa a la prioritització dels recursos en línies generals es vol mantenir la mateixa proporció que en l'execució dels plans anteriors però potser donant una més gran incidència a la tasca d'EPD i a les iniciatives conjuntes de sensibilització que s'aniran concretant cada any. Es vol també promoure un major dinamisme elaborant els plans anuals que permeti major flexibilitat a focalitzar actuacions en funció de l'èmfasi acordat en cada Pla Anual.

Pel que fa a l'assignació de recursos, el punt de referència és el pressupost aprovat per l'Ajuntament cada any que serà la xifra de referència, de la qual es descomptaran les despeses fixes de l'àrea de cooperació.

3.1 PEL QUE FA A LES MODALITATS

De la quantitat resultant, es farà la següent assignació respectant els següents intervals:

3.1.1 Projectes cooperació internacional desenvolupament

Aquest sens dubte ha de ser el gruix principal de destinació de recursos per tal que la majoria de recursos vagin a promoure iniciatives de desenvolupament.

3.1.1.1 Projectes promoguts per entitats o xarxes i grups de treball

Entenem com a desenvolupament la promoció i el desenvolupament integral de persones i comunitats dels països, respectant-ne la identitat històrica i cultural, evitant aquelles actuacions que generin o reforcin relacions de dependència. Els projectes han de sensibilitzar la població del Nord en la comprensió d'altres societats i cultures i també han de ser autosostenibles.

3.1.1.2 Codesenvolupament

És important d'enfortir la cohesió social al nostre país i trobar iniciatives d'interès comú, on tant la nova ciutadania com les entitats solidàries de la ciutat poden aprendre mútuament, i contribuir al desenvolupament del seu poble d'origen al sud i alhora enfortir la inclusió social a Catalunya.

En aquest sentit, considerem que el CODESENVOLUPAMENT pot ser una molt bona iniciativa que permeti impulsar eficaçment, i des de una més àmplia proximitat cultural, noves línies de cooperació al desenvolupament als països del Sud a partir d'una participació activa de la nova ciutadania que viu a Mataró i que es originària d'alguns dels països del Sud. Detectar i desenvolupar aquest interès mutu pot permetre treballar en la inclusió social de col·lectius, tot visibilitzant les dificultats que genera l'emigració i treballant activament per generar desenvolupament i condicions de vida digna en origen.

3.1.1.3 Cooperació concertada

Els processos de desenvolupament quan realment són més exitosos són aquells que es construeixen a partir de la concertació territorial d'actors.

La cooperació concertada pot fomentar la incorporació de nous actors, per exemple la universitat (Tecnocampus) i la comunitat educativa (formal o informal), si es fa un treball per promoure la participació dels infants i/o adolescents, tant sigui a través de les escoles o amb els esplais o agrupaments juvenils.

3.1.2 Projectes d'Educació pel Desenvolupament (EpD)

El context actual de canvis que viu el nostre país fa que adquireixi gran importància poder destinar recursos a l'educació al desenvolupament, i a explicar a tota la ciutadania les causes de la pobresa i com cal avançar en nous mecanismes de governabilitat democràtica que contribueixi a generar canvis profunds en l'àmbit local i en l'àmbit global amb una nova governabilitat més justa.

L'educació pel desenvolupament, la pau i els drets humans i la té dues finalitats principals:

- Fomentar el coneixement de la ciutadania sobre els problemes de desenvolupament que pateixen altres països del món per tal que augmenti el grau de consciència ciutadana.
- Contribuir als valors, les actituds i els comportaments que sostenen un compromís cívic amb l'equitat i, en conseqüència, amb la cooperació al desenvolupament.

3.1.2.1 Promoció del Comerç Just, consum responsable i Banca Ètica

La necessitat de difondre mecanismes més justos i solidaris, tant pel que fa al comerç, com pel que fa a la banca ètica, comporta també la reflexió sobre nous comportaments de consum que són molt necessaris en els nostres temps, es per això que creiem important fer una reserva específica per tenir en compte especialment aquestes iniciatives.

3.1.2.2 Campanyes de sensibilització

Per tal de treballar campanyes de sensibilització en EpD, els eixos principals són:

- Informació i sensibilització. S'hi inclouen un ampli conjunt d'accions que, destinades al públic en general, faciliten l'accés a la informació i difonen les idees bàsiques sobre la cooperació i la solidaritat.
- Formació a través de l'activitat escolar. Són les accions destinades a la població escolar a través dels seus centres docents.
- **L'educació per a la solidaritat té responsabilitats compartides. Per això els actors són també molt diversos:**
 - Les entitats mataronines que promouen accions d'educació per a la solidaritat.
 - Els centres educatius i el professorat, que inclouen les activitats en la programació escolar i reforcen els seus continguts.

- L'Ajuntament, que impulsa, gestiona i finança la realització de les activitats.

3.1.2.3 Enfortiment de capacitats

Cal planificar les iniciatives de sensibilització conjuntes i també les propostes de formació i enfortiment de capacitats, ja que pot ser una bona fórmula per enfortir dinàmiques solidàries i promoure una major coparticipació.

Així, les línies d'acció que s'impulsaran en aquest sentit en el marc d'aquest Pla són:

- **Dinamització educativa.** Dins d'aquest pla, l'àrea de cooperació i solidaritat oferirà activitats didàctiques a les escoles que giraran, cada curs, al voltant d'un tema d'especial significació. L'Ajuntament difondrà l'oferta amb les entitats responsables de la seva realització. S'afavorirà que els alumnes s'interessin per aquestes temàtiques i elaborin treballs que tinguin projecció pública.
- **Difusió de les accions de cooperació i solidaritat.** Convé donar visibilitat social a les iniciatives realitzades, tant en cooperació directa com per part de les entitats i aprofitar aquests casos concrets perquè la gent pugui aprofundir en el coneixement sobre els problemes de desenvolupament. Aquesta visibilitat s'ha d'aconseguir a través de:
 - **L'organització d'activitats informatives i de sensibilització**, específiques o inserides en activitats més àmplies.
 - **El manteniment d'un espai propi** dins el portal de l'Ajuntament que doni compte de les activitats que es realitzen i s'han realitzat.
 - **L'aportació regular d'informació** sobre aquestes qüestions als mitjans de comunicació (Mataró ràdio, MITV, setmanaris locals com són *Capgross i Tot Mataró*).
 - **Enfortiment de capacitats.** Si es vol millorar la qualitat dels projectes que es duu a terme cal promoure la formació per enfortir capacitat, sobretot per incloure indicadors que ens permetin quantificar els avenços i quantificar els impactes.

3.1.4 Emergències

Cal continuar mantenint una petita reserva d'un màxim d'un 5%

L'ajut humanitari d'emergència no és la modalitat en què pot ser més útil la cooperació municipal, ja que la feble capacitat de reacció i el volum econòmic que mobilitza són un límit important en les iniciatives d'emergències. De fet, en tota crisi humanitària hi ha tres moments diferenciats d'actuació que requereixen d'instruments diferents d'intervenció i, per tant, hi ha actors més idonis en cada etapa.

FASE DE RESCAT I SALVAMENT. És la fase de les primeres hores o dies en què cal actuar en coordinació de les autoritats locals que encapçalen el comitè de crisi. Només accessible per les agències humanitàries, per grans ONGD especialitzades, per les entitats locals i les ONGD pre instal·lades al país abans de la crisi.

FASE DE CONTINGÈNCIA. Caracteritzada per l'ajuda immediata, període en què cal generar estructures i suports provisionals que evitin el patiment de la població afectada i contribueixi a restablir els serveis mínims. Importància de destinar el suport a través de les institucions i entitats locals per no afeblir l'organització local.

FASE DE REHABILITACIÓ. Fase posterior en què caldrà impulsar plans de rehabilitació amb una visió transformadora, que tingui en compte l'anàlisi de riscos a fi d'evitar-ne la repetició cíclica. Aquesta és la fase en què pot ser més interessant a contribuir des de la cooperació municipal i, si s'actua, cal fer-ho enfortint les capacitats locals instal·lades per tal de millorar la planificació amb una visió transformadora. Qualsevol crisi pot ser també una oportunitat per generar un canvi en positiu.

En aquest sentit, si s'actua en emergència, convé fer-ho amb pocs recursos perquè aquests no trenquin la dinàmica de cooperació permanent, i per això caldria participar-hi en el marc d'iniciatives impulsades per xarxes solidàries com el Fons Català, o a través del Comitè Català d'Emergència de l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament. Per això es proposa una reserva d'un màxim del 5% . Tot i que és lògica la resposta de part de la societat, que demana que s'actui, de forma immediata en emergència, cal que es faci pedagogia sobre la necessitat d'actuar, des de l'àmbit local, en la fase de rehabilitació i reconstrucció amb una visió transformadora.

3.2 PEL QUE FA ALS MECANISMES DE GESTIÓ

Des dels seus inicis, la cooperació de Mataró s'ha caracteritzat per ser dinàmica i participativa i per això la principal via de l'Ajuntament per executar la política de cooperació ha de ser:

3.2.1 Finançament de projectes de cooperació i educació al desenvolupament

L'Ajuntament aportarà anualment el suport al finançament de projectes de cooperació i d'EpD de les entitats locals. A aquest procés hi accedeixen totes les entitats que estiguin registrades legalment i hauran de complir els requisits tècnics pel que fa a continguts, documentació requerida i format del projecte.

Serà causa d'exclusió que una entitat no hagi complert amb les seves obligacions en ajuts rebuts en convocatòries anteriors.

Els requisits que han de satisfer els projectes –i que les convocatòries anuals concretaran amb més detall– són:

- Tenir una finalitat destinada a corregir problemes estructurals. En queden excloses, doncs, respostes a situacions d'emergència.
- Disposar de contrapart al país beneficiari, que tingui una experiència acreditada en l'execució de projectes de cooperació i que haurà donat el seu vistiplau al projecte.
- Estar pendents de realització o en execució en el moment de formular la sol·licitud.
- Incorporar una metodologia pel posterior seguiment i avaluació dels resultats obtinguts.
- Incorporar activitats d'educació pel desenvolupament

En la valoració dels projectes, es tindrà en compte, en primera instància, la seva qualitat tècnica, i es considerarà, entre altres aspectes:

- Adequació a les prioritats geogràfiques
- Adequació a les prioritats temàtiques
- Vincle local de l'entitat sol·licitant. Les entitats que tenen una activitat destacada a Mataró i participació activa al Consell Municipal de Solidaritat, Cooperació i Convivència

En els criteris d'anàlisi es tindrà present la valoració positiva dels següents aspectes:

- **Inserció del projecte en polítiques locals o regionals de desenvolupament.** Es valorarà que els projectes formin part d'iniciatives més àmplies i més arrelades al lloc.
- **Codesenvolupament.** Es valorarà que el projecte representi una iniciativa de codesenvolupament, amb la implicació de població immigrada resident a Mataró.
- **Perspectiva de gènere.** Es valorarà que els projectes incloguin accions concretes en aquest aspecte.
- **Preveure iniciatives de comerç just, consum responsable i banca ètica.**

3.2.2 La concertació d'actors

3.2.2.1 La concertació propiciant la implicació de nous actors: universitat, els joves, la nova ciutadania

En els darrers anys es constata que fora bo promoure fomentar la participació dels joves, o d'entitats veïnals o altres col·lectius de la ciutat. Per assolir aquest objectiu cal preveure espais de diàleg per tal de definir un procés de concertació que inclogui objectius que siguin també d'interès per als actors a qui es pretén arribar i implicar. Per assolir aquest objectiu es treballarà dins del Consell Municipal de Solidaritat, Cooperació i Convivència les diferents propostes.

3.2.2.2 Cooperació en governabilitat i cooperació tècnica municipal

Mataró és un municipi que ha aconseguit en els darrers 30 anys un bon desenvolupament del que és l'administració pública local que vol contribuir a millorar les condicions de vida a la ciutat i dels seus habitants. Aquest desplegament institucional de l'administració local és, en molts països, encara una assignatura pendent. Per tot això proposem que una part de la cooperació directa que pugui fer el municipi de Mataró, tant directament com en treball en xarxa amb altres actors vagi orientada a enfortir processos de millora de la governabilitat local a través de l'intercanvi tècnic i de desplegament competencial dels serveis públics (gestió local, medi ambient i sostenibilitat, equitat de gènere)

3.2.2.3 Foment de la transversalització per a la coherència de polítiques

Aquest **Pla Director 2013-2016** ha estat concebut per fomentar una implicació més transversal de diferents àrees de l'ajuntament i, alhora, per promoure una major participació de nous agents de la ciutat i una major transversalització també entre les associacions locals que treballen diferents àmbits. Pensem que avançar a fer realitat la coherència de polítiques suposa repensar criteris de solidaritat que pot obrir la porta a impulsar la contractació de serveis i compres públiques ètiques, fomentar l'economia solidària i la banca ètica, fomentar valors d'estalvi i austeritat, la inclusió d'iniciatives interculturals que permetin visualitzar la diversitat cultural existent arreu del món. Cal destacar que Mataró és un dels primers municipis catalans que va obrir un compte municipal en una banca ètica.

Objectius específics del capítol 3

OE.6. Continuar desplegant la cooperació municipal atenent la doble modalitat: cooperació per al desenvolupament i Educació al Desenvolupament (EpD) a iniciativa dels actors locals, especialment les ONGD i entitats no lucratives (cooperació indirecta) en cooperació i EpD i de l'Ajuntament (cooperació directa).

OE.7. Enfortir el teixit social solidari donant suport a les seves iniciatives i enfortint les capacitats institucionals, organitzatives i ciutadanes per promoure una cooperació sinèrgica respecte al Pla i que eviti caure en la dispersió.

OE.8. Per millorar el compliment de la direccionalitat del Pla, cal fomentar la cooperació concertada entre diferents actors també la d'iniciativa municipal per tal que sigui més participativa.

OE.9. Promoure la coherència de polítiques, la transversalització i la implicació d'altres àrees municipals i/o la cooperació tècnica pot contribuir a processos de governança mundial.

OE.10 Promoure la participació i el diàleg amb la nova ciutadania com a actors de desenvolupament tot iniciant un procés d'enfortiment de capacitats pel codesenvolupament.

OE.11 Identificar les capacitats institucionals, organitzatives i ciutadanes per promoure el treball en xarxa i una cooperació directa innovadora que no sigui només reactiva.

4. EIXOS OPERATIUS

Els eixos operatius són molt importants perquè és on es concreten els eixos estratègics generals del Pla Director en les actuacions que volem implementar cada any. És per això que considerem que caldrà concretar-los i operativitzar-ho en un pla anual.

4.1 CONCRECIÓ EN PLANS ANUALS I RECURSOS

Un pla quadriennal preveu objectius de desplegament que caldrà anar desenvolupar de forma gradual en funció dels avenços. Es per això que proposem cada any que es concretin alguns aspectes per desplegar en l'exercici per incorporar-los en el **Pla d'Actuació Municipal (PAM)** en què es definiran les línies d'actuació a desenvolupar al llarg de l'any i que anomenarem **Pla Operatiu Anual**. Aquest exercici pot permetre evitar duplicitats i promoure sinergies entre propostes coincidents d'actors diversos.

4.2 MECANISMES DE PARTICIPACIÓ COM A POLÍTICA PÚBLICA

Cada vegada més la governança en el segle XXI de les administracions públiques preveuen mecanismes de participació de la ciutadania. En els últims mesos Mataró s'ha dotat d'un nou reglament de participació, per la qual cosa es crea el nou **Consell Municipal de Solidaritat, Cooperació i Convivència**. Aquest fet pot donar peu a un coneixement més aprofundit de les entitats locals de la nova ciutadania i entitats veïnals i dels barris amb les ONGD i organitzacions solidàries. Des d'aquest marc es podria promoure iniciatives conjuntes (mixtes) per afavorir el diàleg intercultural i el coneixement mutu i afavorir una participació més activa de les entitats de diferents barris de la ciutat.

És bo que el **Consell Municipal de Solidaritat, Cooperació i Convivència** es reuneixi com a mínim dues vegades; **la primera trobada per planificar, proposar i aprovar el Pla Operatiu Anual** previ a l'inici de cada any i que un cop complerta l'execució amb any vençut es pugui fer una segona **trobada balanç d'impacte assolit**, i presentar la memòria de l'any anterior que permeti valorar la feina feta i compartir opinions de cara al nou exercici.

4.3 PROMOURE LA PARTICIPACIÓ COORDINADA AMB ALTRES INSTITUCIONS I EL TREBALL EN XARXA

La situació de crisi que està passant la nostra societat fa que calgui, més que mai, fomentar la coparticipació i el treball en xarxa a fi d'optimitzar els esforços i ser més eficients. És per això que l'Ajuntament de Mataró aposta per fomentar la col·laboració amb altres institucions que promoguin la cooperació al desenvolupament i la solidaritat internacional, especialment amb **l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament**, la **Diputació de Barcelona** i el **Fons Català de Cooperació al Desenvolupament** del qual l'Ajuntament n'és membre des de la fundació el 1987.

4.4 ENFORTIR MECANISMES DE PARTICIPACIÓ DEL CONJUNT DE LA CIUTADANIA I FOMENT DE LA IMPLICACIÓ DE NOUS ACTORS

En l'actual context de la globalització és cada cop més evident que les actuacions que es duen a terme a cada municipi tenen també conseqüències en l'àmbit internacional i mundial. És per tot això que pensem que cal promoure nous mecanismes de participació a la ciutadania amb propostes imaginatives que permetin visualitzar que cal treballar des de l'àmbit local per millorar les condicions més globals i que no fer-ho té efectes negatius. En aquest sentit el Pla Director 2013-2016 pretén promoure línies de foment de la transversalització, foment de la participació i promoure eines de difusió i reflexió que permeti obrir, a nous àmbits locals, el debat de com es pot contribuir a combatre la pobresa i a denunciar les causes que l'origenen, des de l'àmbit local. En aquest sentit, pel fet que la comunitat internacional s'ha pronunciat unànimement el 2000 a través de l'**Assemblea de Nacions Unides** per promoure un esforç conjunt que permeti el **2015 l'assoliment dels Objectius del Desenvolupament del Mil·lenni**, volem donar a conèixer i aprofundir per identificar què suposen aquests reptes i com podem contribuir-hi.

4.4.1 Infants i joves

La necessitat de promoure una progressiva incorporació dels joves i fomentar la sensibilització social del conjunt de la ciutadania fa que sigui desitjable un més gran acostament als infants, adolescents i joves.

Per això es considera interessant promoure iniciatives com poden ser treballar els **Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni**, i acostar la realitat d'altres infants a les temàtiques proposades en iniciatives de foment de la participació de les noves generacions en exercicis pilots de democràcia participativa. Això es pot fer a través dels mecanismes de participació com són els Consells Sectorials i Territorials, ja que aquestes iniciatives poden generar també la participació de les famílies.

En l'actual període fins al 2015, considerem que seria convenient posar en coneixement dels infants de la ciutat el contingut i els reptes que suposen els **Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni (ODM)**. Pensem que es pot promoure una figura com ara un **Consell d'Infants**, com a òrgan consultiu que vol donar la paraula als nens i nenes per tal que s'impliquin en un exercici de participació efectiva del Govern de la ciutat. Cada any s'acordaria un tema per focalitzar la participació.

Cal recordar que l'**Assemblea General de Nacions Unides** va aprovar en una declaració aprovada l'any 2000 per 189 països de tot el món, per comprometre's a promoure el compliment de 8 objectius com a primer pas per reduir la pobresa extrema a la meitat l'any 2015. Aquest objectius són:

OBJECTIUS
ODM 1. Reduir a la meitat la pobresa extrema i la fam
ODM 2. Aconseguir l'ensenyament primari universal
ODM 3. Equitat entre els gèneres i autonomia de la dona
ODM 4. Reduir la mortalitat infantil
ODM 5. Millorar la salut materna
ODM 6. Combatre el VIH/SIDA, la malària i altres malalties epidèmiques
ODM 7. Garantir la sostenibilitat del medi ambient
ODM 8. Una Aliança Mundial pel Desenvolupament

L'amplitud de les temàtiques abordades pot permetre fer un treball transversal de fomentar la participació de polítics i tècnics de diferents regidories de l'Ajuntament: Educació, Cooperació, Medi Ambient i Sostenibilitat, Igualtat i, alhora, de nombroses entitats ciutadanes, tant pel que fa a l'àmbit de la solidaritat i pau, com d'altres àmbits socials, col·lectius de dones en definitiva entitats ciutadanes de l'anomenat tercer sector.

Aquesta iniciativa d'educació i de promoure la democràcia participativa pot tenir un bon ressò a la ciutat i permetre la difusió de la problemàtica dels dèficits globals de desenvolupament dels països del Sud a tota la comunitat educativa (infants, mestres i famílies) i pot tenir repercussió en tots els barris de la ciutat.

Per l'important contingut que caldrà treballar, que inclou temàtiques molt diverses, es poden plantejar treballar aquests 8 objectius de forma esglaonada en dos cursos escolars d'anys consecutius, i propiciar la màxima participació d'actors locals.

Les propostes sorgides es traslladaran al Ple Municipal per tal que les puguin conèixer, estudiar i, en la mesura que sigui possible, incorporar-les com a propostes i orientacions que inspirin la gestió pública local. Podran esdevenir un veritable projecte educatiu de ciutat que permeti:

- Promocionar els **drets de la infància**.
- Millorar el coneixement dels **reptes del desenvolupament** i com des de cada país hem de contribuir-hi.
- **Educar en el joc democràtic**, en els valors en els quals es fonamenta i en les actituds i pràctiques amb què es construeix dia a dia, tot augmentant les competències dels infants a l'hora de pensar i argumentar, desenvolupar l'esperit crític, assolir responsabilitat vers els afers col·lectius, capacitat de compromís i exercir el rol de representant.
- **Revaloritzar la política com una activitat necessària per a la convivència**, que pot ser gratificant i il·lusionant, però que s'ha d'exercir amb noblesa i compromís.
- **Fer una ciutat també a la mida dels infants**
- **Millorar la ciutat** globalment per la via d'incorporar altres punts de vista
- **Fomentar que els infants coneguin la ciutat**, participin en la seva construcció i hi gaudeixin

- **Conèixer més i millor el funcionament de l'Ajuntament** per part dels infants i els altres actors implicats
- **Acostar als mitjans de comunicació a processos participatius** en l'àmbit local i en l'àmbit educatiu de ciutat
- **Acostar la figura de l'alcaldia i les diverses regidories als infants** i viceversa

4.4.2 Nova ciutadania

Mataró disposa de **col·lectius de nova ciutadania**, sobretot provinents de països africans: especialment **Marroc, Senegal i Gàmbia**. La diversitat de cultures que avui conviu en els nostres barris fa que sigui convenient trobar temes d'interès mutu que puguin donar lloc a poder afavorir visions més interculturals del nostre món.

Fins ara els col·lectius de nova ciutadania han estat participant activament a les polítiques públiques de cooperació al desenvolupament, per això pensem que seria convenient promoure iniciatives que puguin permetre una major participació de les persones nouvingudes. També cal obrir espais perquè puguin opinar i reflexionar conjuntament per fer arribar la seva veu i incorporar-se com a nous actors.

Un dels temes que pot ser d'interès són els canvis als països mediterranis: arran de la denominada primavera àrab dels darrers anys, els canvis legislatius al Sud fomenten una certa descentralització dels estats i més pes del poder local. És bo analitzar conjuntament els canvis que es van produint com aquest fet pot afavorir algunes iniciatives de desenvolupament des dels territoris, i com, també, els canvis de tendència en els fluxes migratoris promou retorns temporals o permanents (o retorn parcial de membres de la família,...).

Molts d'aquest canvis del context afecten sens dubte la capacitat de desenvolupament. En aquest sentit **l'enfortiment de capacitats per a la gestió d'iniciatives de codesenvolupament** és també un bon marc per compartir reflexions, aprenentatges entre les ONGD, els col·lectius immigrants i entitats mixtes que permetin generar sinergies. Parlar de codesenvolupament pot permetre millorar el coneixement mutu i aprendre a formular projectes molt més orientats a l'empoderament local i l'enfortiment de la planificació territorial concertada pel desenvolupament.

Tot aquest context de canvi no es dona només als països del Sud, sinó també als països europeus, a nivell mundial, i alhora també a Catalunya. **Reflexionar plegats sobre aquests canvis ajuda a enfortir la cohesió social en un moment que, des de molts àmbits, la ciutadania vol més dret a decidir.**

4.5 MECANISMES DE SEGUIMENT I AVALUACIÓ, FORMACIÓ I RENDICIÓ DE COMPTES

4.5.1 Disposar d'indicadors quantitius i qualitius que permetin millorar la qualitat

Millorar la qualitat de la cooperació depèn no només de la bona voluntat de tots els actors sinó sobretot d'anar incorporant mecanismes per: **detectar necessitats, comptabilitzar línies de base, recollir indicadors quantitius i qualitius de l'evolució del procés, del grau d'assoliment de resultats, implicació i apropiació de les comunitats locals, etc.** Definir adequadament aquests indicadors pot permetre disposar de dades objectivables que permetin mesurar els impactes i, si cal detectar-ne les desviacions o els efectes no previstos.

4.5.2 Avaluacions que detectin lliçons apreses que s'incorporin als processos de formació

És evident que si es vol avançar a millorar el procés de planificació, cal també millorar les iniciatives de cooperació que es duen a terme en aquest marc. En aquest sentit fer tasques de seguiment i avaluacions en una lògica de diàleg d'actors fomenta l'aprenentatge mutu que ajuda a millorar progressivament la qualitat de la nostra cooperació.

És per això que si es disposa de **les conclusions de l'avaluació, cal que tant els punts forts com els punts febles reflexionin col·lectivament a fi d'extreure'n recomanacions i lliçons apreses** que contribueixen a millorar els processos d'impuls i acompanyament al desenvolupament.

4.5.3 Rendició de comptes a la ciutadania que permetin visualitzar impactes

Els recursos que es destinen a cooperació, com en les altres polítiques públiques, cal que siguin gestionats de forma transparent i rendint comptes davant la ciutadania de la gestió eficient dels recursos i de l'impacte que genera. En aquest sentit, la presentació de la memòria anual d'activitats i la celebració de **la Nit de la Solidaritat** és un bon mecanisme de rendició de comptes i transparència.

4.5.4 Importància de la formació continuada

Aquest és un aspecte que, des de fa anys, s'inclou en la programació de l'exercici. Cal continuar treballant perquè ha donat bons fruits i contribueix a la millora de capacitats de les entitats en la temàtica canviant, com és el desenvolupament, la pau i els drets humans, en què per generar canvis positius cal reflexionar, aprendre i innovar.

4.5.5 Incloure indicadors d'avaluació del Pla Director 2013-2016

Per tal que aquest Pla Director 2013-2016 pugui ser posteriorment avaluat, cal definir indicadors que permetin una avaluació quantitativa i qualitativa que faciliti poder extreure'n orientacions per al futur. Dins del present redactat s'indiquen els objectius específics que es preveu en cada apartat, i **pel fet que és un text rellevant que proposa innovacions importants, considerem que seria més oportú fixar els resultats en el desplegament de cada pla anual i concretar els indicadors de resultat associat als plans anuals.** L'avaluació del conjunt del Pla Director 2013-2016 es faria en relació als resultats anuals i de l'acumulat d'indicadors anuals.

Objectius específics del capítol 4

OE.12 Promoure plans anuals que focalitzin i concertin propostes dins del Pla Director, amb un calendari operatiu que desenvolupi els objectius específics per tal que es concretin en resultats assolibles i viables.

OE.13 Enfortir la participació de les entitats solidàries dins els Consell Municipal de Solidaritat, Cooperació i Convivència

OE.14 Fomentar la participació de nous actors i el treball en xarxa, especialment de les entitats de nova ciutadania i convivència.

OE.15 Promoure l'enfortiment de capacitats per millorar la qualitat de la nostra cooperació (en seguiment, avaluació, formació i rendició de comptes)

OE.16 Incloure nous mecanismes que contribueixin a millorar la qualitat i a l'eficàcia de l'ajut.

5 PROMOCIÓ DE LA PARTICIPACIÓ, DIFUSIÓ I PROJECCIÓ EXTERIOR DE LA CIUTAT

5.1 PLA DE COMUNICACIÓ

Per aconseguir avançar decididament en un dels reptes d'aquest **Pla Director 2013-2016**, cal dissenyar una estratègia comunicativa que s'orienti a focalitzar per períodes les informacions que s'orientin a resoldre una determinada problemàtica. Per exemple, abordar seqüencialment els Objectius del Mil·lenni fent que es puguin presentar els projectes que treballen per millorar la temàtica a resoldre (la fam, l'equitat de gènere,...). A més els ODM disposen també unes icones que són representatives de cadascun dels 8 objectius. Per això es possible indexar els actuals projectes de forma, que si es pot, s'identifiquin amb algun objectiu o temàtica concreta. Aquesta classificació pot permetre una presentació sectorial que ajudi a divulgar les causes o arrels dels problemes que és una bona fórmula per generar alternatives.

En aquest sentit, les iniciatives de divulgació que s'han fet fins ara han estat valorades com a positives, i per això cal continuar mantenint-les amb petites adaptacions que ajudin a **visibilitzar la temàtica prioritzada dels ODM** en cadascun dels àmbits: **Memòria d'activitats, la programació setmanal a Mataró Ràdio, la Nit de la Solidaritat, el juny associatiu, la Fira d'entitats.**

En la planificació del curs per als propers exercicis, **Plans Operatius Anuals**, cal ser conscients que si això es fa de forma explícita en el curs 2013-2014 i en el 2014-2015, el 2015-2016 pot permetre fer un balanç de quins són els impactes globalment assolits i quines són les propostes per continuar els esforços globals pel desenvolupament en el post 2015, amb els esperats **Objectius de Desenvolupament Sostenibles (ODS)** i altres mecanismes d'implementació.

Per poder arribar a públics cada cop més amplis és bo de fer una tasca per tal de millorar la difusió de les activitats que es generen incloent-les al **web municipal** en la programació general d'activitats que es duen a terme a la ciutat.

Un aspecte que cal incorporar és la promoció, cada vegada més, **de la difusió a través de les xarxes socials i les noves tecnologies. S'han d'impulsar estratègies de difusió específiques** adaptades aquests nous codis comunicatius, que es caracteritzen per la seva immediatesa i brevetat, motiu pel qual és bo reflexionar prèviament per no improvisar continguts.

5.2 DIFUSIÓ DE LES INICIATIVES QUE S'IMPULSEN I FOMENT DE LA PARTICIPACIÓ

Donar a conèixer els diferents actors que participen en iniciatives de cooperació i solidaritat pot ser un bon mecanisme per ampliar la base social i atraure nous sectors. És vol fomentar una actuació més participativa: d'infants i joves, de la Universitat i de la nova ciutadania.

5.3 RENDIR COMPTES I PRESENTAR QUALITATIVAMENT I QUANTITATIVA ELS IMPACTES ASSOLITS

Continuar duent a terme una **Memòria Anual d'activitats que permeti visualitzar geogràficament, temàticament i econòmicament on s'han destinat els recursos de l'exercici.** Alhora es pot presentar alguns dels projectes d'exercicis anteriors i recentment finalitzar de forma que es pugui fer una valoració més qualitativa i d'impacte. Com a mínim un per cada modalitat d'actuació. Cal ser conscients que cada vegada més es pot recórrer a fer una edició digital que minimitza el cost. **En la Memòria Anual cal incloure les iniciatives de sensibilització** que es duen a terme de forma conjunta a la ciutat tot **visualitzant elements qualitius sobre la participació.**

5.4 DIFONDRE LES CAUSES DELS DESEQUILIBRIS NORD/ SUD I FER UNA TASCA DE PROMOURE CONSCIÈNCIA CRÍTICA, EL FOMENT DELS DH I LA PAU

Contribuir a visualitzar els actuals desequilibris i a denunciar la vulneració de drets humans i de les condicions de pau que són imprescindibles per assolir un veritable desenvolupament que s'orienti a la inclusió social. Els canvis que s'estan produint en molts països especialment del Mediterrani sud en l'anomenada **primavera àrab**, pot contribuir a visualitzar el poder de la ciutadania per generar canvis en la governabilitat. Les lleis no sempre s'ajusten al bé comú i la realitat és canviant i, per tant, cal modificar-les. Si volem millores en la governabilitat cal assumir que la legitimitat democràtica i dels drets ha de prevaldre per sobre les lleis.

5.5 PROJECCIÓ EXTERIOR DE LA CIUTAT

Mataró pot mostrar una dilatada trajectòria de solidaritat i foment de la pau que pot permetre visualitzar un model participatiu de què ha estat la cooperació municipal a Catalunya en els darrers anys. Podem mostrar la singularitat de la iniciativa, molt estretament vinculada al foment de la pau i a la denuncia de les desigualtats. Pensem que cal difondre allò que permeti visualitzar les iniciatives més exitoses. Un dels camps destacat en els darrers anys és **Comerç just.** Des del

2013 s'ha assumit fer una tasca de coordinació de les 7 ciutats catalanes que treballen conjuntament per difondre el **CAFÈ CIUTAT: Calella, Manresa, Mataró, Molins de Rei, El Prat, Sant Quirze del Vallès i Terrassa**. La sistematització en aquest 2013 de la iniciativa i la seva publicació en el marc de la **Col·lecció de Bones Pràctiques de la Cooperació Catalana**, que compta amb el suport de la **Diputació de Barcelona**, pot permetre fer una projecció exterior del procés i que amb això es pugui estendre la iniciativa a altres ciutats i pobles, fet que sens dubte pot contribuir a consolidar i enfortir xarxes de comerç just des de l'àmbit local. Mataró, per la bona coordinació entre les entitats locals implicades i que compta amb el suport de l'Ajuntament, pot ser un motor dinàmic d'aquest procés d'extensió.

Objectius específics del capítol 5

OE.17. Promoure un procés dinàmic de foment de la participació de diferents col·lectius de la ciutat.

OE.18. Visualitzar quina és la nostra contribució local catalana a la consecució dels ODM.

OE.19. Promoure un pla de comunicació que permeti focalitzar els missatges per rendir comptes a la ciutadania, visualitzar els impactes i tenir major incidència (calendaritzar). El primer any d'aplicació caldrà preveure la divulgació del contingut del Pla Director.

OE.20. Sistematitzar i difondre l'experiència pionera de BONES PRÀCTIQUES de 7 ciutats catalanes, entre les quals hi ha Mataró, per promoure una iniciativa local de comerç just: el cafè ciutat, i poder-la donar a conèixer al món.

Mataró, 3 d'octubre de 2013